

Riktlinje om hantering av centrum inom forskning

Detta styrdokument har beslutats av rektor (diarienummer V-2022-0046). Styrdokumentet gäller från och med den 1 april 2022 och är senast ändrad den 17 juni 2025 (diarienummer HS-2025-1410). Styrdokumentet reglerar styrningen av, och verksamhet vid, centrum där KTH är huvudman. Ansvarig för översyn och frågor om styrdokumentet är avdelningen för forskningsstöd.

Innehållsförteckning

1	Olika typer av centrum	2
2	Etablering av centrum	2
2.1	Utgångspunkter för etablering av centrum	2
2.2	Anhållan om att etablera ett centrum	2
2.3	Beredning av beslutsförslag om etablering av ett centrum	2
2.4	Beslut	3
3	Centrumets verksamhet och ledning	3
3.1	Regelverk för verksamheten	3
3.2	Partsstämma	3
3.3	Styrgrupp	4
3.4	Föreståndare	5
4	Förlängning av ett centrumets verksamhetsperiod	6
4.1	Förarbete inför eventuell förlängning	6
4.2	Anhållan om förlängning	6
4.3	Beredning av beslutsförslag	6
4.4	Beslut	7
5	Avslutande av centrum	7
5.1	Tidpunkt för avslutande	7
5.2	Förarbete inför avslutande	7
5.3	Begäran om att avsluta ett centrum	7
5.4	Beredning av beslutsförslag	7
5.5	Beslut	7
5.6	Centrumet avslutas	8

1 Olika typer av centrum

Ett centrum är ett sätt att för en begränsad tid organisera och bedriva samverkansforskning mellan KTH och andra parter. Ett centrum särskiljer sig från projektbaserad samverkansforskning främst genom att inte vara styrt av en på förhand bestämd projektplan. I ett centrum beslutas successivt vilka projekt som ska genomföras utifrån en överenskommen forskningsplan. Ett centrum kan finansieras av en nationell forskningsfinansiär eller av andra externa parter.

Ett centrum ska grunda sig på ett avtal om samverkansforskning (benämns ofta som centrumavtal) som dels reglerar parternas inbördes åtaganden, villkor, rättigheter och skyldigheter att bedriva samverkansforskning, dels reglerar centrumets organisation och styrning.

Detta styrdokument tillämpas på följande kategorier:

- De centrum som uppfyller villkoren för central samfinansiering enligt rektors beslut om central samfinansiering av centrum (dnr KTH-RPROJ-0276016).
- De centrum som är finansierade av nationell forskningsfinansiär (vanligen benämnt kompetenscentrum, där forskningsfinansiären använder denna benämning i utlysningen).

2 Etablering av centrum

2.1 Utgångspunkter för etablering av centrum

Ett centrum kan antingen (1) etableras utifrån att en ansökan till en nationell forskningsfinansiärs centrumutlysning har beviljats, (2) eller på initiativ inom KTH utifrån ett behov av att utveckla ett forskningsområde och dess finansiering i samverkan med andra parter. Inför etablering av ett centrum gäller följande.

Ett centrum ska:

1. Organisatoriskt tillhöra en av KTH:s skolor.
2. Ledas av en styrgrupp. Under styrgruppen leds verksamheten av en föreståndare. I de fall samtliga parter inte är representerade i styrgruppen ska det finnas en partsstämma.
3. Ha personal från KTH som är anställd vid en skola (det är inte möjligt att vara anställd vid centrumet).

2.2 Anhållan om att etablera ett centrum

Skolchef anhåller hos rektor om att få etablera ett centrum. Anhållan görs enligt den mall som avdelningen för forskningsstöd tillhandahåller och lämnas in till avdelningen.

2.3 Beredning av beslutsförslag om etablering av ett centrum

Avdelningen för forskningsstöd bereder beslutsförslag i samråd med vicerektor för forskning. I denna beredning ska följande underlag hämtas in:

1. Förslag på ordförande och ledamöter till centrumets styrgrupp samt mandatperiod. I förslaget ska organisationstillhörighet framgå för ordförande och respektive ledamot.

Förslaget på styrgrupp ska vara godkänt av skolchef och ha beretts med samtliga parter, av tilltänkt föreståndare. Styrgruppens sammansättning regleras i 3.3.1.

2. Förslag på föreståndare och mandatperiod (se även avsnitt 4.4). Förslaget på föreståndare ska vara godkänt av skolchef.
3. Centrumavtal för signering. Centrumavtal ska alltid förhandlas av KTH:s affärsjurister. Om överenskommelsen är under förhandling ska detta framgå och beslut om signering av överenskommelse fattas i särskild ordning. Avtalet ska i normalfallet vara signerat av berörda parter inom tre månader efter beslut om bildande eller innan det slutdatum som är bestämt av forskningsfinansiären. Av avsnitt 10 i *delegationsordning för KTH* framgår behörighet för beslutsfattare för centrumavtal samt en beskrivning av vad avtalet ska innehålla.
4. En konceptbeskrivning framtagen av tilltänkt föreståndare i samarbete med intressenter/partner där syfte och mål för centrumet klargörs samt vilka parter som KTH ska samverka med. Eller forskningsfinansiärens beslut och beviljad medelsansökan (inklusive verksamhetsplan och budget för det första verksamhetsåret).

2.4 Beslut

Beslut fattas av rektor.

3 Centrumets verksamhet och ledning

3.1 Centrumavtal och KTH:s verksamhet

Under centrumets verksamhetsperiod följer verksamheten centrumavtalet och KTH:s interna regelverk. Av det senare följer att beslut och avtal som rör centrumets löpande verksamhet, exempelvis projektavtal om att genomföra ett projekt inom ramen för centrumets verksamhet inklusive forskaravtal, tecknas enligt för varje tid gällande delegationsordning vid KTH. Ett undantag är om forskningsfinansiär i villkoren har krav på att enskilda projektavtal ska slutas med finansiär efter styrgruppens beslut på rekommendation.

3.2 Partsstämma

Partsstämma är centrumets högsta beslutande organ. I partsstämma ingår alla parter och bereds möjlighet att framföra synpunkter på centrumets organisation och verksamhet. Om centrumets styrgrupp består av ledamöter från samtliga parter behöver inte partsstämma inrättas, då gäller i stället att styrgruppen ska ha de uppgifter som framgår av 3.2.1.

Vicerektor för forskning, eller den som vicerektor utser, representerar KTH vid centrumets partsstämma.

I de fall samtliga parter inte är representerade i styrgruppen ska partsstämma hållas åtminstone i samband med etablering respektive avveckling av centrumet.

3.2.1 Uppgifter

Centrumets partsstämma ska besluta:

- om en strategisk plan för centrumets verksamhet.
- om förslag till rektor på tillkommande eller frånträdande parter

- om förlängning eller avslutande av centrumet.

I det fall partsstämma inte är tillämplig ska ovanstående beslut fattas av styrgruppen.

3.3 Styrgrupp

3.3.1 Sammansättning

Styrgruppen bör ha mellan fem och nio ledamöter som representerar parterna. Kvinnor och män ska vara jämställt representerade, om inte synnerliga skäl talar emot det.

En representant för KTH bör vara ordförande, om inte annat framgår av centrumavtalet eller av andra villkor som KTH har godkänt. En representant från ansvarig skola vid KTH ska finnas representerad i styrgruppen.

Om inte annat framgår av villkoren för finansiering, ska nationella finansiärer inte ingå i styrgruppen. Dessa kan ges närvaro- och yttranderätt vid styrgruppens möten (se 3.3.3).

Vicerektor för forskning beslutar om att utse ordförande och de andra ledamöterna efter samråd med respektive part, med de begränsningar som kan följa av finansierings- eller avtalsvillkor. Om ett uppdrag som ordförande avslutas under pågående uppdragstid beslutar vicerektor för forskning om att utse ny ordförande för återstående tid. (Får inte vidaredelegeras). Ekonomisk ersättning för uppdrag inom styrgrupp utgår inte från KTH.

3.3.2 Uppgifter

Centrumets styrgrupp leder verksamheten och ansvarar för att centrumet utvecklas i enlighet med den strategiska plan som partsstämman beslutar om enligt 3.2.1, samt för den övergripande styrningen av verksamheten inom de ramar och villkor som fastställs av antingen centrumavtalet, finansiären eller båda. Vidare ansvarar styrgruppen för att verksamheten bedrivs enligt lagar och andra författningar och enligt KTH:s interna styrdokument och andra beslut. Styrgruppen ska involvera vicerektor för forskning i frågor som kräver beslut av rektor eller andra beslutsfattare inom KTH.

Styrgruppen ska:

- Besluta om verksamhetsplan och kommunikationsplan inför varje verksamhetsår. (Får inte vidaredelegeras.)
- Besluta om årlig budget inom ramen för de medel som KTH och respektive part ställt till förfogande för styrgruppen. (Får inte vidaredelegeras.)
- Besluta om forskningsprojekt som ska finansieras av centrumet inom centrumavtalets ramar. (Får vidaredelegeras till föreståndare.)
- Besluta om att fastställa årsrapport och annan dokumenterad uppföljning (se även avsnitt 3.4 om föreståndaren). (Får inte vidaredelegeras.)
- Ansvara för att ett centrum profilerar sig som verksamt vid KTH i centrumets kommunikation där övriga deltagande parter ska synliggöras på ett konsekvent sätt.
- Besluta om att fastställa självvärderingsrapport enligt avsnitt 5 samt besluta om förslag på förlängning av centrumets verksamhetsperiod eller avslutande av centrumet. (Får inte vidaredelegeras.)

- Ansvara för centrumets avveckling (se 5.6).
- Besluta om att, i tillämpliga fall, inrätta ledningsgrupp och utse vice föreståndare efter förslag från föreståndaren.
- Kontakta forskningsrådgivare vid avdelningen för forskningsstöd om centrumets verksamhet inte fungerar som förväntat.

Styrgruppen har också uppgifter enligt avsnitt 3.2.1 i det fall det inte finns en partsstämma.

Styrgruppen kan vid behov utse en internationell rådgivande kommitté (International Advisory Board) som ska bidra till strategisk utveckling när det gäller vetenskaplig inriktning.

Ordföranden och de övriga ledamöterna ska utses för en bestämd tid. Sådana förordnanden får förnyas.

3.3.3 Möten

Styrgruppen hanterar sina uppgifter vid möten. Styrgruppen ska mötas minst två gånger årligen. Styrgruppen beslutar om närvaro- och yttranderätt vid styrgruppens möten.

Styrgruppens möten och beslut ska protokollföras.

3.3.4 Beslutsföret

Styrgruppen är beslutsföret när minst hälften av ledamöterna inklusive ordförande är närvarande. Beslut fattas med enkel majoritet, om inget annat är avtalat mellan centrumets parter. Vid lika röstetal ska ordförande ha utslagsröst.

3.4 Föreståndare

Under styrgruppen leds verksamheten av en föreståndare som ska vara anställd vid KTH (med placering inom en skola). Föreståndaren representerar KTH.

3.4.1 Uppgifter

Föreståndaren ska:

- Genomgå kurs för att leda forskningscentra och andra större forskningsinitiativ.
- Vara föredragande vid styrgruppens möten, förse styrgruppen med underlag för beslut och verkställa styrgruppens beslut.
- Ansvara för framtagande av den årsrapport som styrgruppen beslutar om,. Årsrapporten ska publiceras på centrumets webbsida.
- Ansvara för att ordförande för partsstämman kallar till partsstämma.
- Vid behov lämna förslag på ledningsgrupp och vice föreståndare till styrgruppen. Förslaget ska vara i enlighet med centrumavtalet. Andra skolor vid KTH som deltar i centrumets verksamhet ska vara representerade i ledningsgruppen.
- Föra dialog om kommande utvärderingar av centrumet med forskningsrådgivare vid avdelningen för forskningsstöd i samråd med vicerektor för forskning.

- Föra dialog med forskningsrådgivare vid avdelningen för forskningsstöd, i samråd med vicerektor för forskning och skolchef inför beslut om centrumets planerade förlängning eller avslut. Detta inkluderar även framtagande av den självvärderingsrapport som krävs enligt avsnitt 4.1 (se även 3.3.2).
- Ansvara för att utarbeta, underlag till anhållan om förlängning eller avslutande av centrumets verksamhetsperiod. Föreståndaren bereder underlaget.
- Ansvara för att uppdatera det Background/IP-dokument för nytillträdde parter som är en del av centrumavtalet.
- Ansvara för att centrumets kommunikation är aktuell och följer KTH:s interna regler för webbpublicering, grafisk profil och varumärke med mera.
- Ansvara för att bereda förslag på ny ordförande eller annan ledamot i styrgruppen.
- Ansvara för att styrgruppssammansättningen hålls uppdaterad på centrumets webbsida.

Föreståndaren ska hålla skolchef och forskningsrådgivare vid avdelningen för forskningsstöd informerade om centrumets utveckling.

Föreståndaren ska involvera forskningsrådgivare vid avdelningen för forskningsstöd i ärenden som kräver beslut av vicerektor för forskning.

3.4.2 Beslut om att utse föreståndare vid redan etablerade centrum

Vicerektor för forskning beslutar om att utse föreståndare. Föreståndaren utses för en begränsad tid och uppdraget får förnyas. Beslutet får inte vidaredelegeras.

4 Förlängning av ett centrums verksamhetsperiod

4.1 Förarbete inför eventuell förlängning

Inför en eventuell förlängning av ett centrums verksamhetsperiod ska centrumets föreståndare utarbeta en självvärderingsrapport enligt den mall som avdelningen för forskningsstöd tillhandahåller. Rapporten ska fastställas av styrgruppen och lämnas in till vicerektor för forskning, skolchef och avdelningen för forskningsstöd senast tre månader innan verksamhetsperiodens slut.

Stycket ovan gäller inte i det fall centrumet utvärderas av forskningsfinansiär. I sådant fall ansvarar centrumets föreståndare för att utvärderingen lämnas till vicerektor för forskning, skolchef och avdelningen för forskningsstöd.

4.2 Anhållan om förlängning

Skolchef ska göra en anhållan om förlängning av centrumets verksamhetsperiod. Avdelningen för forskningsstöd tillhandahåller den mall för anhållan som ska användas. Föreståndaren bereder underlaget (se även föreståndarens uppgift i avsnitt 3.4).

Anhållan lämnas till avdelningen för forskningsstöd.

4.3 Beredning av beslutsförslag

Avdelningen för forskningsstöd bereder beslutsförslag i samråd med vicerektor för forskning. I denna beredning ska följande underlag hämtas in:

1. Centrumavtal för signering. Om centrumavtalet är under förhandling ska detta framgå och beslut om signering av centrumavtal fattas senare.
2. Förslag på verksamhetsplan och budget för hela den kommande mandatperioden.
3. Förslag på ordförande och ledamöter i styrgrupp samt styrgruppens mandatperiod. Förslaget ska vara bekräftat av parterna.
4. Självvärderingsrapport enligt avsnitt 4.1.

4.4 Beslut

Av *delegationsordning för KTH* framgår att vicerektor för forskning beslutar om förlängning av verksamhetsperiod för centrum, och om ingåendet av det förnyade centrumavtalet.

Vicerektor beslutar om styrgrupp enligt avsnitt 3.3.1 och om föreståndare enligt avsnitt 3.4.2.

5 Avslutande av centrum

All centrumverksamhet är tidsbegränsad. Ett centrum ska alltid avslutas genom beslut av rektor, oavsett om centrumet avslutas i samband med att verksamhetsperioden nått sitt slut, eller av andra skäl.

5.1 Tidpunkt för avslutande

Ett centrum med extern finansiering ska avslutas när finansieringen upphör.

5.2 Förarbete inför avslutande

Inför avslutande av ett centrum ska föreståndaren utarbeta en självvärderingsrapport enligt den mall som avdelningen för forskningsstöd tillhandahåller. Rapporten ska fastställas av styrgruppen och lämnas in till vicerektor för forskning, skolchef och avdelningen för forskningsstöd senast tre månader innan verksamhetsperiodens slut.

Första stycket gäller inte i det fall centrumet utvärderas av forskningsfinansiär. I sådant fall ansvarar föreståndaren för att utvärderingen lämnas till vicerektor för forskning, skolchef och avdelningen för forskningsstöd för kännedom.

5.3 Anhållan om att avsluta ett centrum

Skolchef ska anhålla om att ett centrum ska avslutas. Anhållan lämnas till avdelningen för forskningsstöd. Avdelningen för forskningsstöd tillhandahåller den mall för anhållan som ska användas.

5.4 Beredning av beslutsförslag

Avdelningen för forskningsstöd bereder beslutsförslag utifrån inlämnad anhållan om avslutande.

Inför avslutande ska eventuella tillgångar dokumenteras och vilka eventuella åtaganden som kvarstår.

5.5 Beslut

Beslut fattas av rektor.

5.6 Centrumet avslutas

Partsstämman, eller styrgruppen i de fall samtliga parter är representerade i styrgruppen, ansvarar för centrumets avslutande.

Vid avslutande av ett centrum ska dess namn avföras från listan på KTH:s webbplats och organisationsenheten på KTH avslutas.

Föreståndaren meddelar samtliga parter som medverkat i centrumet att verksamheten har avslutats. Föreståndaren avrapporterar till skolchef när centrumet har avslutats.